

GEVOLGEN VAN
LOGEREN VIA
TAKECAREBNB
VOOR BIJSTANDS-
UITKERING,
GEMEENTELIJKE
HEFFINGEN,
TOESLAGEN
EN AOW.

Amsterdam, oktober 2020

Achtergrond

Takecarebnb wordt via zijn matchmakers soms geconfronteerd met vragen over de gevolgen van het in huis nemen van een statushouder via de Logeerregeling voor een bijstandsuitkering, gemeentelijke heffingen of inkomensvoetstukken. De Logeerregeling brengt formele inschrijving via de Gemeentelijke BasisAdministratie (GBA) met zich mee en heeft dus automatische gevolgen. Gewoon maar even de ogen sluiten is riskant.

Deze notitie poogt duidelijkheid te scheppen over de gevolgen voor uitkeringen, heffingen en toeslagen, waarbij de waarschuwing hoort dat er wat betreft gemeentelijk beleid lokale verschillen kunnen zijn. Helaas zijn er bij Takecarebnb voorbeelden van ondoordringelijke acties van overheden. Het Takecarebnb-bureau zal in geval van problemen alijd hulp bieden, mits de privacywetgeving dat mogelijk maakt.

Bijstandsuitkering

Door de kostendelersnorm uit de bijstand telt het aantal huisgenoten mee voor de hoogte van de bijstandsuitkering. Hoe meer volwassen personen in het huis wonen, hoe lager de uitkering.

Er is door het ministerie van SZW een bericht naar de gemeenten uitgegaan (Gemeentenieuws van SZW 2019-1) waarin de gemeente op de mogelijkheid van maatwerk bij de toepassing van de kostendelersnorm wordt gewezen:

Maatwerk kostendelersnorm

Bij de behandeling van de begroting 2019 van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 29 november 2018 is de motie Peters (Kamerstuk: 3500-XV, nr. 54) door de Tweede Kamer aangenomen. De motie Peters verzoekt de regering om de mogelijkheid van maatwerk bij de toepassing van de kostendelersnorm nadrukkelijk bij de gemeenten onder de aandacht te brengen om dreigende dakloosheid te voorkomen. De aanleiding voor deze motie is de toename van het aantal dakloze jongeren in Nederland.

Maatwerk en tijdelijk verblijf

Bij de Verzamelbrief van 13 november 2015 heeft SZW de gemeenten reeds geïnformeerd over de mogelijkheid van maatwerk bij de toepassing van de kostendelersnorm. Ook is in deze brief verduidelijkt hoe om te gaan met situaties waarbij sprake is van tijdelijk verblijf. Naar aanleiding van de motie Peters breng ik bij gemeenten onder de aandacht dat jongeren tot 21 jaar en studenten zijn uitgezonderd van de kostendelersnorm en dus niet meetellen als kostendeler. Wanneer het gaat om personen van 21 jaar en ouder, die tijdelijk inwonen bij een bijstandsgerechtigde, dan hoeft degene die tijdelijk inwoont niet mee te tellen voor de kostendelersnorm. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om mensen in een crisissituatie, daklozen of mensen die dakloos dreigen te raken. De gemeente dient dan vast te stellen dat het gaat om tijdelijk verblijf. Vervolgens behoort het tot de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid van de gemeente om al dan niet in specifieke situaties een uitzondering te maken en de kostendelersnorm niet van toepassing te verklaren.

Daarnaast kunnen er individuele situaties zijn, waarin het wenselijk is om individueel maatwerk te verlenen met betrekking tot de hoogte van de uitkering. Gemeenten kunnen dan op basis van de individuele situatie van bijstandsgerechtigde van 18 jaar en ouder op basis van artikel 18, eerste lid van de Participatiewet de bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen afstemmen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van de rechthebbende belanghebbende; uiteraard met inachtneming van voorliggende voorzieningen.

Als dit zich voordoet is het verstandig dat het potentiële gastgezin vooraf contact legt met de betreffende gemeente, zich zonnig beroept op de bovenstaande beleidslijn en duidelijkheid poogt te verkrijgen over het lokale beleid. Dit vergt veel inspanning van het gastgezin, wat voor sommigen mogelijk een drempel vormt voor het deelnemen.

Zonder een duidelijke uitspraak is het niet verstandig om de match te maken, omdat het risico op inkomensverlies of tenminste veel bureaucratische rompslomp te groot is.

Gemeentelijke heffingen

Het gaat hier om gemeentelijke heffingen waarvan de hoogte afhangt van de omvang van het huishouden (rioolheffing, reinigingsheffing). Er is hiervoor geen landelijke beleidslijn zoals die hierboven voor de bijstand.

Afhankelijk van de samenstelling van het huishouden en de precieze lokale omstandigheden kan een hogere heffing worden opgelegd als er een lid bij het huishouden komt. Het gaat dan doorgaans om enkele tientjes per jaar extra. Een voorbeeld van de gevolgen van 'gezinsuitbreiding' voor de verontreinigingsheffing:

^ Wat kost het

Bij gebruik van een perceel door één persoon	€ 172,87
Bij gebruik van een perceel door twee personen	€ 261,26
Bij gebruik van een perceel door drie personen	€ 282,65

Het is belangrijk dat matchmakers gastgezinnen hierover informeren en hen wijzen op de mogelijkheid om bij de gemeente precieze (digitale) informatie op te halen om verrassingen te voorkomen. Sommige gemeenten hanteren een ijkdatum om de heffingen vast te stellen. Wijzigingen gedurende het jaar worden niet naberekend, zolang de gast op de ijkdatum niet staat ingeschreven op het adres.

Inkomenstoelagen: huurtoeslag

Het gaat hier om toeslagen zoals die door de Belastingdienst worden uitgevoerd. De enige toeslag die mede afhangt van de omvang van het huishouden is huurtoeslag¹.

Voor deze toeslag is een medebewoner iemand die deel uitmaakt van een huishouden en die op hetzelfde adres is ingeschreven bij de GBA. Dat is het geval bij logeren via de Logeerregeling. Hoe hoger het gezamenlijke inkomen is, hoe minder huurtoeslag iemand krijgt. Nu heeft een statushouder die logeert via Takecarebnb doorgaans geen inkomen en zijn er dus ook geen gevolgen voor de huurtoeslag.

Als een gastgezin een huurtoeslag ontvangt is het belangrijk vooraf duidelijkheid te verkrijgen over (de afwezigheid van) het inkomen van de gast. Heeft de gast wel inkomsten dan is het niet verstandig om de match te maken, omdat het risico op verlaging van de toeslag te groot is. De Belastingdienst toeslagen is helaas een wankel partij gebleken.

Eenzijds hebben wij als organisatie de hoop en de ambitie om de toeslagen voor gastgezinnen te kunnen borgen omdat zij immers bijdragen aan de integratie en inburgering van de gast. Juist het onberekenbare functioneren van de Belastingdienst weerhoudt ons ervan om stappen in die richting te ondernemen.

Sociale Verzekeringsbank (AOW)

In het geval van alleenstaande AOW-gerechtigden is er nog de kwestie van mogelijke korting op de AOW als er een gast op het adres wordt ingeschreven. Desgevraagd geeft AOW-uitvoerder SVB aan tegenover Takecarebnb geen algemene uitspraken te kunnen doen en evenmin op individuele casussen in te kunnen gaan vanwege privacyregels.

Takecarebnb heeft tot op heden nog nooit problemen ervaren als AOW-gerechtigden een gast in huis namen. Gepensioneerden die op ons aanraden zelf contact opnamen met de SVB kregen vaak te horen dat het logeren in elk geval gedurende de eerste zes maanden geen bezwaar vormde. Kennelijk is dit geen formeel beleid, omdat Takecarebnb dit niet als stelregel kreeg aangereikt.

Het gastgezin dient dus zelf de SVB te informeren over de gast, de tijdelijke aard van het verblijf en het feit dat er geen sprake is van extra inkomsten voortvloeiend uit dat verblijf. Het is belangrijk hier zelf melding van te maken omdat de SVB anders genoodzaakt is een onderzoek te starten, naar aanleiding van de wijziging van het aantal inwonenden bij de GBA die automatisch ben hen gemeld wordt.

¹ We hebben in het verleden wel te maken gehad met korting op zorgtoeslag omdat de gast in kwestie onverzekerd zou zijn. Dat was ten onrechte want onze gasten zijn voor ziektekosten verzekerd via COA.